

Projekt Zaliczeniowy 1

Ania Macioszek, Dorota Celińska-Kopczyńska, Piotr Pokarowski

Celem zadania jest statystyczna analiza danych znajdujących się w pliku `people.tab`.

Dane: Są to dane symulowane; opisują wiek (zmienna `wiek`), wagę w kg (`waga`), wzrost w cm (`wzrost`), płeć (`plec`; "M" – mężczyzna, "K" – kobieta, "NA" – brak danych), stan cywilny (`stan_cywilny`; "T" – zamężna/żonaty, "F" – "panna/kawaler"), liczbę dzieci (`liczba_dzieci`), typ budynku, w którym osoba mieszka (`budynek`), wydatki w badanym miesiącu w zł (`wydatki`) oraz bilans dochodów na koniec badanego miesiąca w zł (`oszczednosci`, ujemne wartości oznaczają, że wydatki przekroczyły dochód) pewnych osób. We wszystkich zadaniach poniżej zmienna `oszczednosci` jest **zmienną objaśnianą** (zależną), a pozostałe zmienne są **zmiennymi objaśniającymi** (niezależnymi).

Wynikiem ma być raport w formacie `.Rmd` oraz skompilowany do `html` lub `pdf`. Raport w obydwu formatach należy przesłać na adres email do prowadzącego laboratorium do sprawdzenia.

Termin oddania: 12 maja 2022

Suma punktów do zdobycia: 15

1. **Wczytaj dane, obejrzyj je i podsumuj** w dwóch-trzech zdaniach. Pytania pomocnicze: ile jest obserwacji, ile zmiennych ilościowych, a ile jakościowych? Czy są zależności w zmiennych objaśniających (policz i zaprezentuj na wykresach korelacje pomiędzy zmiennymi ilościowymi, a także zbadaj zależność zmiennych jakościowych). Skomentuj wyniki. Czy występują jakieś braki danych? (2 pkt)

2. **Podsumuj dane przynajmniej trzema różnymi wykresami.** Należy przygotować:

- wykres typu scatter-plot (taki jak na wykładzie 7, slajd 3) dla wszystkich zmiennych objaśniających ilościowych i zmiennej objaśnianej.
- Wykresy typu pudełkowy (boxplot) dla jednej wybranej zmiennej ilościowej w podziale na płeć respondentów.
- Wykres kołowy (pie chart) dla jednej wybranej zmiennej jakościowej (wykres ma zawierać etykiety z procentami wystąpień danych kategorii).

Mile widziane dodatkowe wykresy wg własnej inwencji (np histogram, punktowy, liniowy, mapa ciepła...). (2 pkt)

3. **Policz p-wartości dla hipotez o wartości średniej $\mu = 170$ i medianie $me = 165$ (cm) dla zmiennej wzrost.** Wybierz statystykę testową dla alternatywy lewostronnej, podaj założenia, z jakich korzystałeś i skomentuj czy wydają Ci się uprawnione. (2 pkt)

4. Policz dwustronne przedziały ufności na poziomie 0.99 dla zmiennej wiek dla następujących parametrów rozkładu :

1. średnia i odchylenie standardowe;
2. kwantyle $1/4$, $2/4$ i $3/4$.

Podaj założenia, z jakich korzystałeś i skomentuj czy wydają Ci się uprawnione **(2 pkt)**.

Wskazówka: o przedziałach ufności dla kwantyli można przeczytać na przykład tu: <https://www.r-bloggers.com/2016/10/better-confidence-intervals-for-quantiles/>.

5. Przetestuj na poziomie istotności 0.01 trzy hipotezy:

1. średnie wartości wybranej zmiennej pomiędzy osobami zamężnymi/żonatymi a pannami/kawalerami są równe;
2. dwie wybrane zmienne ilościowe są niezależne;
3. dwie wybrane zmienne jakościowe są niezależne.

Ponadto, 4. przetestuj hipotezę o zgodności z konkretnym rozkładem parametrycznym dla wybranej zmiennej (np. "zmienna A ma rozkład wykładniczy z parametrem 10").

Podaj założenia, z jakich korzystałeś i skomentuj czy wydają Ci się uprawnione.

Każda hipoteza po **1 punkcie** (w sumie **4**). Punktowane jest sformułowanie hipotezy zerowej, wybranie właściwego testu, przeprowadzenie testu i podjęcie decyzji czy odrzucamy hipotezę zerową.

6. Oszacuj model regresji liniowej, przyjmując za zmienną zależną (y) bilans dochodów na koniec miesiąca (oszczędności) a jako zmienne niezależne (x) przyjmując pozostałe zmienne. Rozważ, czy konieczne są transformacje zmiennych (objaśniających lub objaśnianej). Podaj RSS, R^2 , p-wartości i oszacowania współczynników w pełnym modelu (w modelu zawierającym wszystkie zmienne). Następnie wybierz jedną zmienną objaśniającą, którą można by z pełnego modelu odrzucić (która najgorzej tłumaczy oszczędności). Aby dokonać wyboru takiej zmiennej, dla każdej ze zmiennych objaśniających sprawdź:

- Jaką ma p-wartość w pełnym modelu?
- O ile zmniejsza się R^2 , gdy ją usuniemy z pełnego modelu?
- O ile zwiększa się RSS, gdy ją usuniemy z pełnego modelu?

Opisz wnioski.

Oszacuj model ze zbiorem zmiennych objaśniających pomniejszonym o wybraną zmienną. Sprawdź czy w otrzymanym przez Ciebie modelu spełnione są założenia modelu liniowego. Przedstaw (i skomentuj) wykresy diagnostyczne: wykres zależności reszt od zmiennej objaśnianej, wykres reszt studentyzowanych i dźwigni. **(3 pkt)**.